



Home > Materialen > Afvalplan asbesthoudend afval

## Ontwerp Circulair Materialenplan

# Afvalplan asbesthoudend afval

### Inspraak

Dit document is een onderdeel van het Ontwerp Circulair Materialenplan (ontwerp-CMP) voor de inspraakprocedure. Eenieder krijgt de gelegenheid om in deze periode verbeterpunten of suggesties aan te dragen voordat het CMP definitief wordt vastgesteld.

De Wet milieubeheer bepaalt dat voor het vaststellen van het CMP een procedure van inspraak moet worden gevolgd. Dit geldt niet voor alle onderdelen voor het CMP, maar wel voor de onderdelen die doorwerken in de besluiten van bevoegde gezagen. In het CMP staan deze teksten onder de kop 'Toetsingskaders'.

Zienswijzen op de toetsingskaders worden van een formele reactie voorzien in een reactienota. Daarin wordt aangegeven hoe de zienswijzen zijn verwerkt in het definitieve CMP, of worden argumenten gegeven voor waarom zienswijzen niet tot aanpassing hebben geleid. Zienswijzen op de toelichtende onderdelen worden wel bekeken op mogelijkheden om het CMP te verbeteren, maar worden niet van een formele reactie voorzien in de reactienota.

Een zienswijze indienen kan via het formulier op Platform Participatie (zie de link op [circulairmaterialenplan.nl](https://circulairmaterialenplan.nl)). Vermeld bij uw reactie de titel van het onderdeel van het CMP waar u op reageert, plus het paginanummer of paragraafnummer.

### Pdf's ontwerp-CMP worden website

De definitieve tekst van het CMP wordt een website. Deze pdf's van het ontwerp-CMP geven een indruk van de opmaak van de toekomstige website, maar bevatten nog niet de bijbehorende functionaliteiten. Enkele tips voor het lezen van de pdf's:

- In deze pdf kunt u in de browser of de pdf-reader linksboven of rechtsboven een inhoudsgave uitklappen, genaamd 'inhoud' of 'bladwijzers'.
- Onderstippelde woorden in de tekst zijn begrippen waarvoor op de website in een uitklapkader de betekenis wordt gegeven. Zie in het ontwerp-CMP de begrippenlijst onder het deel Instrumenten.
- De [[Interne links](#)] in het CMP worden in het ontwerp-CMP nog in blauw met rechte haken weergegeven, maar deze verwijzingen werken nog niet. De links worden op de website van het definitieve CMP werkend gemaakt.

Dit document is opgemaakt voor digitoegankelijkheid. Kunt u de tekst of afbeeldingen niet lezen? Neem dan contact op via 088-7977102 of het [contactformulier](#) van de helpdesk.

Status: Ontwerp Circulair Materialenplan voor inspraak

Afzender: Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Datum: januari 2025

Website: [circulairmaterialenplan.nl](https://circulairmaterialenplan.nl)



Home > Materialen > Afvalplan asbesthoudend afval

# Afvalplan asbesthoudend afval

Dit afvalplan geeft het toetsingskader waar bevoegd gezag rekening mee moet houden bij het verlenen van vergunningen voor afvalverwerking en het grensoverschrijdend transport van asbest en asbesthoudend afval.

## Leeswijzer

Het eerste deel van dit plan bevat de toetsingskaders voor het vergunnen van de verwerking van en het grensoverschrijdend transport van asbest en asbesthoudend afval. Bevoegde gezagen moeten bij het nemen van besluiten rekening houden met deze toetsingskaders.

Het tweede deel van dit plan geeft toelichting op de toetsingskaders in het eerste deel. Ook geeft het aanvullende informatie die van belang kan zijn bij het nemen van besluiten over het verwerken of het grensoverschrijdend transport van deze afvalstoffen.

Aan het einde is beschreven wat de toekomstplannen zijn voor de toetsingskaders van dit afvalplan. Kijk voor meer informatie over de verschillende ketenplannen en afvalplannen bij [\[materialen\]](#).

## Inhoud

### Toetsingskaders

1. Afbakening toetsingskaders
2. Toetsingskader hoogwaardig verwerken
  - 2.1. Mengen van afvalstoffen
  - 2.2. Minimumstandaard
3. Toetsingskader grensoverschrijdend transport

### Toelichting

4. Toelichting op de afbakening
5. Toelichting op hoogwaardig verwerken
  - 5.1. Gescheiden houden en mengen van afvalstoffen
  - 5.2. Minimumstandaard
  - 5.3. Zeer zorgwekkende stoffen
6. Overige informatie
  - 6.1. Afvalstof of niet-afvalstof
  - 6.2. Terugwinnen van kritieke materialen
  - 6.3. BREF in relatie tot de minimumstandaard
  - 6.4. Bronvermelding

### Toekomstplannen

# Toetsingskaders

Dit deel van het plan beschrijft hoe bedrijven asbest en asbesthoudend afval moeten verwerken en wat daarbij de aandachtspunten zijn. Het bevat het toetsingskader voor het bevoegd gezag voor het vergunnen van het verwerken van deze afvalstoffen en het toetsingskader voor het toestaan van grensoverschrijdend transport door de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT). Bevoegde instanties moeten bij het nemen van besluiten rekening houden met het CMP en dus met deze toetsingskaders (artikel 10.14 van de Wet milieubeheer).

De primaire doelgroepen waarvoor dit plan geschreven is, zijn zowel de bedrijven die deze afvalstoffen verwerken of grensoverschrijdend transporteren als het bevoegd gezag dat voor deze activiteiten toestemming moet verlenen. Die toestemming wordt verleend in een omgevingsvergunning voor het verwerken van de afvalstoffen of met een beschikking op een kennisgeving voor grensoverschrijdend transport. Voor de omgevingsvergunning zijn gemeenten en provincies het bevoegd gezag (namens hen vaak een omgevingsdienst). Voor de beschikking op de kennisgeving is dat de minister (namens de minister de ILT).

Omdat dit deel primair geschreven is voor afvalverwerkende bedrijven en het bevoegd gezag, worden specifieke technische en juridische termen gebruikt. Voor het lezen van dit deel is daarom een bepaalde mate van kennis over de afvalwetgeving, het proces van vergunningverlening en de regels voor grensoverschrijdend transport vereist. Voor lezers die niet tot de primaire doelgroep behoren en toch meer informatie over het verwerken van deze afvalstof willen lezen, zijn met name de paragrafen met toelichting interessant.

## 1. Afbakening toetsingskaders

Asbest en asbesthoudende afvalstoffen komen vrij bij het renoveren en slopen van gebouwen en bouwwerken en het saneren van wegen of ander terrein. Verder kan asbest aanwezig zijn in apparaten en mogelijke nog in oude productvoorraden. Asbest komt in hechtgebonden en niet-hechtgebonden vorm voor.

De bepalingen van dit afvalplan gelden voor de volgende afvalstoffen:

Afvalstoffen	Toelichting
Asbest	100% asbest
Asbesthoudend afval <sup>[1]</sup> (tenzij het grond/bodem of sloopschepen betreft)	Voorbeelden van afvalstoffen die asbesthoudend zijn of kunnen zijn: <ul style="list-style-type: none"><li>• asbestcementproducten (dit zijn (vooral) bouwmaterialen die voor ca. 10-30% bestaan uit asbestvezels),</li><li>• met asbest verontreinigd staalschroot (vb. met aanhangende asbesthoudende kit),</li><li>• asbesthoudend (gemengd) bouw- en sloopafval,</li><li>• met asbest verontreinigd puin.</li></ul>

<sup>[1]</sup> In de volgende gevallen is sprake van asbesthoudend afval (bron: Productenbesluit asbest):

- Een materiaal of product is asbesthoudend als de concentratie aan serpentijnasbest, vermeerderd met tien maal de concentratie amfiboolasbest, hoger is dan 100 milligram per kilogram droge stof.
- Een materiaal wordt ook als asbesthoudend beschouwd wanneer de concentratie serpentijnasbest, vermeerderd met tien maal de concentratie amfiboolasbest, lager of gelijk is aan 100 milligram per kilogram droge stof, maar deze lage(re) waarde is door het (bewust) mengen van asbesthoudende afvalstoffen met andere (afval)stoffen bereikt.

Een uitgebreide toelichting op de afbakening staat in [paragraaf 4]. Onderdeel daarvan is een overzicht van afvalstoffen die lijken op de afvalstoffen van dit afvalplan, maar vallen onder andere afval- of ketenplannen.

## 2. Toetsingskader hoogwaardig verwerken

Om materialen beschikbaar te houden voor de economie is het van belang om afvalstoffen zo hoogwaardig mogelijk te verwerken. Voor hoogwaardige verwerking of vanuit de zorg voor mens en milieu is het soms nodig om verontreinigingen af te scheiden of afvalstoffen integraal te

verwijderen. Voor de gewenste verwerking kan het noodzakelijk zijn om afvalstoffen gescheiden te houden. Onderstaande paragrafen gaan in op de volgende aspecten die van belang zijn het bij het vergunnen van het verwerken van asbest:

- vergunnen van mengen (2.1)
- de minimumstandaard (2.2)

## 2.1 Mengen van afvalstoffen

Mengen is in het Besluit activiteiten leefomgeving ([Bal](#)) aangewezen als een milieubelastende activiteit waarvoor in bepaalde gevallen een vergunning nodig is. Het gaat zowel over het mengen van afvalstoffen onderling als over het mengen met niet-afvalstoffen. Ook bij het samenvoegen binnen één afvalcategorie kan sprake zijn van mengen en kan een vergunningplicht gelden.

De [[Beslisboom vergunningplicht mengen](#)] is een hulpmiddel om na te gaan of voor het mengen een vergunning is vereist.

### 2.1.1 De afvalcategorieën

De afvalcategorieën uit bijlage II van Bal vormen de basis voor het gescheiden houden van afval en voor de vergunningplicht voor het mengen van afvalstoffen. Correct gescheiden houden van afvalstoffen waarborgt een latere (hoogwaardige) verwerking volgens de minimumstandaard. De [[minimumstandaard](#)] is daarom de basis voor de indeling in deze categorieën.

Onderstaande tabel verduidelijkt welke afvalstoffen onder welke afvalcategorie vallen.

Nr.	ga/nga*	Afvalcategorie Bal	Afvalstoffen die hieronder vallen
91A en 91B	ga, resp. nga	Asbest, asbestcementplaten, asbesthoudende voorwerpen en andere met asbest verontreinigde afvalstoffen, voor zover: <ul style="list-style-type: none"> <li>• de concentratie serpentijnasbest, vermeerderd met tien maal de concentratie amfiboolasbest, bepaald overeenkomstig een op grond van het Productenbesluit asbest vastgestelde methode, hoger is dan 100 mg/kg droge stof; en</li> <li>• de totale concentratie aan asbest ten minste (<i>resp. lager is dan</i>) 1000 mg/kg is; en die niet vallen onder categorie 92.</li> </ul>	Asbestcementplaten en – producten en overig asbesthoudende materialen die <i>niet geschikt zijn</i> voor extractief reinigen. Vooralsnog valt ook asbesthoudend staalschroot onder deze afvalcategorie.
92A en 92B	ga, resp. nga	Asbesthoudende grond, puin en (oud) puingranulaat en andere asbesthoudende afvalstoffen, voor zover <ul style="list-style-type: none"> <li>• de concentratie serpentijnasbest, vermeerderd met tien maal de concentratie amfiboolasbest, bepaald overeenkomstig een op grond van het Productenbesluit asbest vastgestelde methode, hoger is dan 100 mg/kg droge stof; en</li> <li>• de totale concentratie aan asbest ten minste (<i>resp. lager is dan</i>) 1000 mg/kg; en die middels extractief reinigen van het asbest kunnen worden ontdaan.</li> </ul>	Met asbest verontreinigde materialen die apart gehouden moeten worden van gelijkaardig afval zonder asbest én die extractief gereinigd kunnen (of moeten) worden.

\* ga = gevaarlijk afval; nga = niet-gevaarlijk afval

De wettelijke regels over hoe deze bedrijven hun afvalstoffen gescheiden moeten houden staan in [[paragraaf 5.1.1 'gescheiden houden van afvalstoffen'](#)].

### 2.1.2 Vergunnen van mengen

Het bevoegd gezag toetst een vergunningaanvraag voor het mengen aan het [[hoofdstuk mengen van afvalstoffen](#)] en de daarin opgenomen toetsingskaders.

Dit plan bevat voor asbesthoudend afval de volgende specifieke bepalingen waarmee het bevoegd gezag in afwijking van de algemene toetsingskaders rekening moet houden:

Cat. Bal.	Vergunnen van mengen in relatie tot de afvalcategorieën
92	Het bevoegd gezag kan in afwijking van het [ <a href="#">hoofdstuk mengen van afvalstoffen</a> ] geen vergunning verlenen voor het mengen van reinigbare asbesthoudende afvalstoffen (niet zijde grond) met reinigbare asbesthoudende grond omdat ze niet op dezelfde wijze verwerkt worden.

[[Paragraaf 5.1.2](#)] licht toe wat zowel de wetgeving als de toetsingskaders van het CMP concreet betekenen voor het vergunnen van het mengen van asbesthoudend afval.

## 2.2 Minimumstandaard

Het verwerken van asbesthoudend afval moet plaatsvinden in overeenstemming met onderstaande minimumstandaard(en). Dit betekent dat het bevoegd gezag ook voor hoogwaardiger vormen van verwerken vergunning kan verlenen, tenzij de minimumstandaard hiervoor specifieke beperkingen bevat.

Het bevoegd gezag kan alleen vergunning verlenen voor het verwerken van de afvalstoffen op een manier die laagwaardiger is dan de minimumstandaard als sprake is van uitzonderingsgevallen, zoals bijvoorbeeld bij calamiteiten of de aanwezigheid van bepaalde ZZS. Zie ook de [[Leidraad gebruik minimumstandaard](#)].

De volgende minimumstandaarden gelden voor het verwerken van asbesthoudend afval:

Deelstroom	Afvalstof	Minimumstandaard
a	Asbesthoudend staalschroot	Recycling van de metalen middels technieken waarbij voorafgaand aan of tijdens het recyclen de aanwezige asbestvezels worden vernietigd of afgescheiden voor vernietiging. Indien bovenstaande verwerking omwille van technische redenen niet mogelijk is, is de minimumstandaard storten op een daarvoor geschikte stortplaats.
b	Asbest en overig asbesthoudend afvalstof	Storten op een daarvoor geschikte stortplaats. Eveneens toegestaan is: <ul style="list-style-type: none"> <li>het vernietigen van asbestvezels door thermische of chemische technieken (het resterende materiaal valt vervolgens niet meer onder dit afvalplan);</li> <li>het verwijderen van de asbestvezels uit asbesthoudend steenachtig materiaal tot beneden de restconcentratienorm (d.w.z. een concentratie van serpentijnasbest vermeerderd met tien maal de concentratie amfiboolasbest, van minder dan 100 milligram per kilogram droge stof); <ul style="list-style-type: none"> <li>het verwijderde asbesthoudend materiaal moet verder verwerkt volgens deze minimumstandaard;</li> <li>het overblijvende (niet meer asbesthoudend) materiaal valt niet meer onder dit afvalplan;</li> </ul> </li> <li>andere vormen van verwerking waarbij tijdens de verwerking <i>alle asbestvezels worden vernietigd</i> onder gelijktijdige nuttige toepassing van het resterende materiaal.</li> </ul> Andere vormen van nuttige toepassing dan hierboven genoemd, zijn vanwege de aard en gevaareigenschappen niet toegestaan, ook niet in combinatie met immobilisatie.

Een toelichting op bovenstaande minimumstandaard(en) in relatie tot hoogwaardige verwerking staat in [[paragraaf 5.2 'toelichting op hoogwaardige verwerking'](#)].

## 3. Toetsingskader grensoverschrijdend transport

Onderstaand toetsingskader is gebaseerd op het [[hoofdstuk grensoverschrijdend transport](#)]. Daarin staat het algemene toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor het grensoverschrijdend transport (verder: overbrenging) van afvalstoffen vanuit of naar Nederland die de ILT hanteert in het kader van de Europese verordening voor de overbrenging van afvalstoffen (EVOA).

In dit afvalplan is bovenstaande uitgewerkt tot een specifiek toetsingskader voor het beoordelen of het overbrengen van asbest is toegestaan. Indien dit specifieke toetsingskader afwijkt van het bepaalde in het hoofdstuk grensoverschrijdend transport, dan gaat het toetsingskader van dit afvalplan voor.

Op 20 mei 2024 is de gewijzigde [Verordening \(EU\) 2024/1157](#) in werking getreden. De gewijzigde EVOA (hierna nEVOA) treedt gefaseerd in werking. Tot 20 mei 2026 zijn de bepalingen van [Verordening \(EU\) 1013/2006](#) nog van toepassing op het overbrengen van afval. In het [\[hoofdstuk grensoverschrijdend transport\]](#) wordt hier verder op ingegaan. Wanneer het in dit hoofdstuk specifiek gaat over bepalingen uit de gewijzigde EVOA is dit aangeduid met 'nEVOA'. In de overige gevallen staat er enkel 'EVOA'. Als de oude en nieuwe bepalingen dezelfde zijn maar bijvoorbeeld de artikelen anders genummerd zijn, dan is het artikel uit de gewijzigde EVOA als uitgangspunt genomen en het artikel uit de nog niet gewijzigde EVOA tussen haakjes gezet.

### Reikwijdte van het toetsingskader, bezwaargronden en voorwaarden

Onderstaand toetsingskader geldt voor alle deelstromen voor asbest en asbesthoudend afval zoals benoemd in [\[de minimumstandaard\]](#) van dit afvalplan. Waar nodig benoemt het toetsingskader bepaalde deelstromen afzonderlijk, omdat daarvoor afwijkende bepalingen of voorwaarden gelden. Het toetsingskader geldt voor de volgende overbrengingen:

- het overbrengen van afval binnen de Europese Unie, en
- invoer van buiten de Europese Unie en uivoer naar buiten de Europese Unie, tenzij toetsing aan de EVOA al direct leidt tot bezwaar, zie [\[paragraaf 3.3.1. 'verbodsbepalingen'\]](#) van het hoofdstuk 'grensoverschrijdend transport'.

Het toetsingskader geeft aan wanneer een overbrenging niet is toegestaan en of er specifieke bepalingen gelden. In alle overige gevallen is de overbrenging wel toegestaan. In de eerste tabel staan bezwaargronden voor 'overbrenging voor nuttige toepassing' (artikel 12 EVOA). In de tweede tabel staan bezwaargronden voor 'overbrenging voor verwijderen' (artikel 11 EVOA). Voor het overbrengen voor verwijderen geldt vanaf 21 mei 2026 dat artikel 11 nEVOA van toepassing is. Vanaf deze datum verlenen de bevoegde autoriteiten van verzending en van bestemming geen toestemming voor een overbrenging voor verwijderen, tenzij aan alle voorwaarden uit artikel 11 lid 1 onder a tot en met h en/of artikel 11 lid 2 nEVOA is voldaan.

Zie ook het [\[hoofdstuk grensoverschrijdend transport\]](#).

Nuttige toepassing waarvoor de overbrenging <i>niet</i> is toegestaan	Specifieke bepalingen en bezwaargronden
Vorbereiden voor hergebruik	Gezien de aard van de afvalstoffen niet van toepassing.
(Voorlopige nuttige toepassing gevolgd door) recycling	Tenzij de risico's voor milieu of volksgezondheid niet permanent worden weggenomen; dit betekent in het algemeen dat het vernietigen van de asbestvezels voorafgaand aan of tijdens de nuttige toepassing van de afvalstof vereist is (bezwaargrond artikel 12 lid 1 onder a, b nEVOA (artikel 12 lid 1 onder a en bij overbrenging naar Nederland artikel 12 lid 1 onder k EVOA)).
Andere nuttige toepassing voor deelstroom a	Omdat hoogwaardiger verwerken in de vorm van recycling mogelijk is, tenzij recycling van de metalen van asbesthoudend schroot middels technieken waarbij voorafgaand aan of tijdens het recyclen de aanwezige asbestvezels worden vernietigd of afgescheiden voor vernietiging niet mogelijk is (bezwaargrond artikel 12 lid 1 onder a, b en/of e nEVOA (artikel 12 lid 1 onder a en bij overbrenging naar Nederland artikel 12 lid 1 onder k EVOA)).
Andere nuttige toepassing voor deelstroom b	Tenzij de risico's voor milieu of volksgezondheid niet permanent worden weggenomen; dit betekent in het algemeen dat het vernietigen van de asbestvezels voorafgaand aan of tijdens de nuttige toepassing van de afvalstof vereist is (bezwaargrond artikel 12 lid 1 onder a, b nEVOA (artikel 12 lid 1 onder a en bij overbrenging naar Nederland artikel 12 lid 1 onder k EVOA)).

Verwijderen waarvoor de overbrenging <i>niet</i> is toegestaan	Specifieke bepalingen en bezwaargronden

Alle vormen van (voorlopig) verwijderen behalve storten voor deelstroom a	Omdat hoogwaardiger verwerken in de vorm van nuttige toepassing mogelijk is, tenzij recycling van de metalen van asbesthoudend schroot middels technieken waarbij voorafgaand aan of tijdens het recyclen de aanwezige asbestvezels worden vernietigd of afgescheiden voor vernietiging niet mogelijk is (omdat niet voldaan is aan de voorwaarden van artikel 11 lid 1 onder a tot en met h en/of artikel 11 lid 2 nEVOA (bezwaargrond artikel 11 lid 1 onder a EVOA)).
Verbranden voor deelstroom b	Tenzij bij de verwerking alle asbestvezels worden vernietigd én <ul style="list-style-type: none"> <li>• als de verwerking niet alsnog resulteert in een te storten fractie op grond van <u>nationale zelfvoorziening</u>; en</li> <li>• bij overbrenging naar Nederland op grond van nationale wettelijke bepalingen als er een deel wordt gestort</li> </ul> (omdat niet voldaan is aan de voorwaarden van artikel 11 lid 1 onder a tot en met h en/of artikel 11 lid 2 nEVOA (bezwaargrond artikel 11 lid 1 onder a en b EVOA)).
Andere vormen van (voorlopig) verwijderen anders dan verbranden als vorm van verwijderen of storten voor deelstroom b	Tenzij: <ul style="list-style-type: none"> <li>• de afvalstoffen bij (voorlopige) verwijdering worden gereinigd van asbest tot onder de in [<a href="#">de minimumstandaard</a>] genoemde restconcentratienorm; én</li> <li>• de resterende afvalstof daarna geschikt is voor nuttige toepassing; én</li> <li>• er niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof – buiten een eventueel afgescheiden asbestfractie/asbestslibfractie – wordt gestort (op basis van <u>nationale zelfvoorziening</u>)</li> </ul> (omdat niet voldaan is aan de voorwaarden van artikel 11 lid 1 onder a tot en met h en/of artikel 11 lid 2 nEVOA (bezwaargrond artikel 11 lid 1 onder a en b EVOA)).
Storten	Omdat hoogwaardiger verwerken mogelijk is, en/of <ul style="list-style-type: none"> <li>• op grond van nationale zelfvoorziening, en</li> <li>• bij overbrenging naar Nederland op grond van nationale wettelijke bepalingen</li> </ul> (omdat niet voldaan is aan de voorwaarden van artikel 11 lid 1 onder a tot en met h en/of artikel 11 lid 2 nEVOA (bezwaargrond artikel 11 lid 1 onder a en b EVOA)).



## Toelichting

Dit deel van het plan geeft toelichting op de toetsingskaders. Ook geeft het aanvullende informatie die van belang kan zijn bij het nemen van besluiten over het verwerken of het grensoverschrijdend transport.

Het gehele plan, en dus ook de toelichting, gaat over afvalstoffen. Daarom is ook de vraag belangrijk wanneer sprake is van een afvalstof of niet. In [[paragraaf 6 'afvalstof of niet-afvalstof'](#)] staat hierover specifieke informatie.

## 4. Toelichting op de afbakening

Asbest is een verzamelnaam voor zes soorten minerale vezels die onder te verdelen zijn in twee hoofdgroepen:

- serpentijnen; hiertoe behoort chrysotiel (wit asbest).
- amfibolen; de belangrijkste amfibolen zijn amosiet (bruin asbest) en crocidoliet (blauw asbest). Verder behoren hiertoe nog actinoliet, anthofylliet en tremoliet.

Kenmerkende eigenschappen van asbestvezels zijn de thermische stabiliteit en het isolerende karakter.

Asbest bestaat in hechtgebonden en niet-hechtgebonden vorm. Bij hechtgebonden asbest zijn de asbestvezels verankerd in het dragermateriaal zoals bij asbestcement golfplaten en vlakke platen in goede staat. Bij niet-hechtgebonden asbest zijn de asbestvezels niet of nauwelijks gebonden aan het dragermateriaal. Voorbeelden van niet-hechtgebonden asbest zijn zwaar verveerd asbestcement (golf)platen, board en spuitasbest dat in het verleden regelmatig is gebruikt als isolatiemateriaal en als brandwerende laag op staalconstructies.

Het verwerken en bewerken van asbest is sinds 1 juli 1993 verboden. In Nederland is tussen circa 1940 en 1993 80% van alle asbest toegepast in de bouw, voor het grootste deel als asbestcement. In asbestcement zit tussen de 10-30% asbest. Enkele toepassingen van asbestcement zijn golfplaten (vooral toegepast in de landbouw), vlakke platen, leidingen, buizen, schoorstenen etc. Asbest is ook toegepast in stalen pijpleidingen en afsluiters van de olie- en gasindustrie. Door het gebruik kunnen deze leidingen verontreinigd zijn geraakt met kwiksulfide. Verder is asbest ook toegepast in producten als vloerbedekking, koord en diverse katten, lijmen, verven, dakbedekkingsbitumen etc. Het is bovendien veel gebruikt voor brandisolatie en ter bescherming tegen hitte, met name in de vorm van asbestspuitlagen.

### Asbestsanering en gezondheidsrisico's

Ondanks dat het verwerken en bewerken van asbest al meer dan 30 jaar verboden is en sinds jaar en dag asbestsanering plaatsvindt, wordt nog steeds veel asbest aangetroffen in de bodem en in afgegraven grond, in opgeslagen puin en in (oud) puingranulaat. Ook liggen in Nederland nog asbestdaken op oude boerderijen en schuren. Op de website van het [Informatiepunt Leefomgeving \(IPLQ\)](#) is informatie over asbest en asbestregelgeving opgenomen.

Met het onzorgvuldig handelen met asbest gaan risico's gepaard voor mens en milieu. Blootstelling aan asbest kan asbestose, longkanker en mesothelioom (buik- of longvlieskanker) veroorzaken. Naar schatting overlijden in Nederland jaarlijks ongeveer achthonderd mensen door (beroepsmatige) blootstelling aan asbest in het verleden. Goede arbotechnische omstandigheden zijn daarom ook van primair belang bij de afvalverwerking.

### Methoden voor het bepalen van asbestconcentratie in asbesthoudende producten

De [Productenregeling asbest](#) schrijft methoden voor die gebruikt moeten worden voor de bepaling van de asbestconcentratie in asbesthoudende producten. Voor het puin en puingranulaat, baggerspecie en slib, grond (geen onderdeel van dit afvalplan) en overige producten zijn er verschillende methoden om de asbestconcentratie te bepalen. In diverse NEN-normen zijn methoden omschreven voor het bepalen van de asbestconcentratie in o.a. puin en puingranulaat, baggerspecie en slib, en overige materialen.



## Afvalstoffen die vergelijkbaar zijn, maar onder andere plannen vallen

Onderstaande afvalstoffen zijn enigszins vergelijkbaar met de afvalstoffen uit dit plan, maar vallen onder andere plannen (niet limitatief):

Afvalstoffen	Afvalplan, ketenplan of afvalhiërarchie
Afvalstoffen waarin wel asbestvezels zijn aangetroffen, maar die niet vallen onder de in paragraaf I genoemde categorieën	Dit materiaal wordt niet beschouwd als asbesthoudend. Het materiaal moet verwerkt worden volgens het best passende afvalplan.
Asbesthoudende grond of bodem	[Afvalplan grond]
Asbesthoudende vaartuigen	[Afvalplan sloopschepen]
Gemengd afval uit de bouw, met een concentratie van asbest onder de restconcentratienorm zoals beschreven in paragraaf I (norm mag niet door mengen van partijen zijn bereikt)	[Afvalplan gemengd bouw- en sloopaafval]
Steenachtig bouw- en sloopaafval, anders dan gemengd afval uit de bouw, met een concentratie van asbest onder de restconcentratienorm zoals beschreven in paragraaf I (norm mag niet door mengen van partijen zijn bereikt)	[Afvalplan steenachtig materiaal]
Golfplaten die geen asbest bevatten en voorzien zijn van het merkteken NT (Nieuwe Technologie) in de gecoate kant van de plaat	Verwerken volgens de [afvalhiërarchie] zoals beschreven in hoofdstuk 'instrumenten voor sturing'.

## Euralcodes die een relatie hebben met dit plan (indicatief)

De volgende euralcodes kunnen betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit afvalplan: 060701\*; 061304\*; 101309\*; 160111\*; 160212\*; 170409\*; 170601\*; 170605\*.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere keten- of afvalplannen. Uitsluitend [de afbakening] van dit afvalplan bepaalt wat onder dit plan valt en niet deze opsomming van euralcodes.

# 5. Toelichting op hoogwaardig verwerken

## 5.1 Gescheiden houden en mengen van afvalstoffen

Voor mengen is in veel gevallen een vergunning nodig (zie de [Beslisboom vergunningplicht mengen]). De minimumstandaard en de afvalcategorieën uit bijlage II van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) vormen de basis voor de regels voor het gescheiden houden van afvalstoffen. In [paragraaf 2.1.2 'vergunnen van mengen'] is het toetsingskader opgenomen voor het vergunnen van het mengen van asbesthoudend afval. Wanneer sprake is van 'mengen' staat beschreven in [paragraaf 4.1 'definitie van mengen'] van hoofdstuk 'mengen van afvalstoffen'.

### 5.1.1 Gescheiden houden van afvalstoffen

Onderstaand overzicht vat samen wanneer bedrijven of andere doelgroepen een verplichting hebben rond het gescheiden houden van asbesthoudend afval. Soms is het een directe wettelijke verplichting en soms een afgeleide van het feit dat 'mengen' een milieubelastende activiteit is. Wil iemand die een plicht heeft om afvalstoffen gescheiden te houden deze toch samenvoegen, dan is sprake van mengen.

Situatie	Wettelijke verplichting (direct of afgeleid)
Gescheiden houden van bouw- en sloopaafval op de bouw- en slooplocatie	Op bouw- en slooplocaties geldt een wettelijke verplichting tot gescheiden houden en gescheiden afvoeren voor asbest en asbesthoudend materiaal dat vrijkomt bij sloopwerkzaamheden aan bouwwerken (art. 7.24, 7.25 en 7.26 Besluit bouwwerken leefomgeving). Voor het saneren van asbestlocaties gelden bovendien specifieke regels en voorschriften.

	Om te kunnen voldoen aan de minimumstandaard voor asbesthoudend staalschroot is het wenselijk dat asbesthoudend staalschroot vanaf de sanering gescheiden wordt gehouden van ander asbesthoudend afval.
Gescheiden houden van bedrijfsafvalstoffen en gevaarlijke afvalstoffen (algemeen)	Bedrijven moeten asbest en asbesthoudend afval altijd gescheiden houden van ander afval, tenzij zij vergunning hebben voor het mengen ( <i>art. 3.195 en art. 3.196 Bal en hoofdstuk 'mengen van afvalstoffen'</i> ). [ <a href="#">Hoofdstuk mengen van afvalstoffen</a> ] van het CMP en [ <a href="#">paragraaf 2.1 'vergunnen van mengen'</a> ] van dit afvalplan bevatten het toetsingskader voor het vergunnen van mengen.
Gescheiden houden tijdens inzamelen	Inzamelaars moeten partijen asbest of asbesthoudend afval altijd gescheiden houden van ander afval ( <i>Besluit inzamelen afvalstoffen, art. 1b.</i> ).
De milieustraat (grof huishoudelijk afval)	Asbest en asbesthoudend afval is een van de 18 afvalstoffen waarvoor de milieustraat een opslagvoorziening moet hebben of, kenbaar moet maken waar particulieren terecht kunnen als de milieustraat dit afval zelf niet inneemt ( <i>Bal, art. 4.623</i> ). [ <a href="#">Hoofdstuk gescheiden inzameling huishoudelijk afval</a> ] gaat specifiek in op scheiden op de milieustraat.

### 5.1.2 Toelichting op mengen van afvalstoffen

Asbesthoudend afval is altijd bouw- en sloopafval en wordt bij saneringswerkzaamheden gescheiden gehouden van ander afval en direct ingepakt volgens de voorschriften die daarvoor gelden. Vanaf saneringslocaties gaat het direct naar een eindverwerker (reinigen of storten). In praktijk wordt asbesthoudend afval verder niet gemengd tenzij eventueel voorafgaand aan extractief reinigen van puin bij de puinverwerker.

Bij het verwerken van afval vindt vaak ook mengen plaats met ander afval of met niet-afval. Voor het beoordelen van 'mengen' zijn het [[hoofdstuk mengen van afvalstoffen](#)] en de daarin opgenomen toetsingskaders de basis. Daar moet het bevoegd gezag altijd rekening mee houden.

In het hoofdstuk komt een aantal specifieke situaties van mengen aan bod, zoals bijvoorbeeld:

- [[paragraaf 4.2.2 'mengen van gevaarlijk afval'](#)]
- [[paragraaf 4.2.5 'mengen voorafgaand aan of tijdens storten'](#)]

Kijk altijd bij alle toetsingskaders van het hoofdstuk of deze op het mengen van asbesthoudend afval van toepassing zijn.

De essentie van het vergunnen van het mengen van asbesthoudend afval is dat verwerking conform de minimumstandaard mogelijk moet blijven na het mengen. Voor asbesthoudend afval betekent dat het volgende:

- Het bevoegd gezag kan in afwijking van [[hoofdstuk mengen van afvalstoffen](#)] geen vergunning verlenen voor het mengen van reinigbare asbesthoudende afvalstoffen (anders dan grond) met reinigbare asbesthoudende grond binnen afvalcategorie 92. Asbesthoudend afval zoals puin dat in principe extractief gereinigd kan worden, mag niet samengevoegd met asbesthoudende grond die extractief gereinigd moet worden volgens het [[Afvalplan grond](#)]. Asbesthoudende grond en puin mogen namelijk niet gezamenlijk worden verwerkt. Dat volgt uit het [SIKB protocol 7510](#) (Procesmatige ex situ reiniging/bewerking en immobilisatie van grond en baggerspecie) waarin staat dat uitsluitend partijen grond die conform paragraaf 6.3 t/m 6.5 de eindacceptatie positief hebben doorlopen, voorafgaande aan procesmatige bewerking, mogen worden geclusterd tot een verwerkingscluster/-batch. Grond moet dus (bij) grond blijven en mag niet gemengd met ander extractief te reinigen materiaal.
- Het gezamenlijk opslaan van asbesthoudende afvalstoffen, met uitzondering van asbesthoudend staalschroot en grond, ten behoeve van afvoer naar een stortplaats kan wel worden vergund, als vaststaat – eventueel na bemonstering en analyse – dat de afvalstoffen op eenzelfde type stortplaats en op eenzelfde wijze mogen worden gestort.

## 5.2 Toelichting op de minimumstandaard

De onderstaande tabel vat de verwerkingsopties samen die op basis van de minimumstandaard vergund kunnen worden. De paragrafen onder de tabel geven meer uitleg en detail op die verschillende verwerkingsopties en geven ook meer informatie over de minimumstandaard uit paragraaf 2.

Afvalhiërarchie	Samenvatting
Hergebruik (als vorm van preventie)	Niet toegestaan voor asbest en asbesthoudende materialen of producten.
Vorbereiden voor hergebruik	Niet toegestaan voor asbest en asbesthoudend afval.
Recyclen	Voor bepaalde typen asbesthoudend afval is recycling onder strikte voorwaarden van gelijktijdige vernietiging van de asbestvezels toegestaan (vb. asbestcementplaten). Voor staalschroot is dit de minimumstandaard waarvan alleen onder voorwaarden van kan worden afgeweken. Ook extractief reinigen van asbesthoudend materiaal zodat er een niet-asbesthoudend materiaal overblijft voor recycling is toegestaan (vb. grond, puin, etc).
Andere vormen van nuttige toepassing	Vormen van andere nuttige toepassing die voldoen aan de vereisten tot verwijdering/vernietiging van de asbestvezels kunnen volgens de minimumstandaard worden toegestaan.
Verbranden als vorm van verwijderen	Asbest en asbesthoudend materiaal mag thermisch verwerkt (gereinigd) worden volgens de minimumstandaard.
Storten	Asbest en asbesthoudend materiaal mag worden gestort, met uitzondering van asbesthoudend staalschroot. Daarvoor geldt in beginsel een stortverbod.

### Asbestverwijderingsbesluit en afvalverwerking

Het Besluit bouwwerken leefomgeving en het [Asbestverwijderingsbesluit 2005](#) hebben als doel de emissie van asbestvezels te beperken bij:

- het afbreken van gebouwen of objecten of
- het verwijderen van asbest bevattende materialen uit gebouwen of objecten.

Ook het opruimen van asbesthoudende materialen na incidenten valt onder het besluit.

Als een eigenaar van een gebouw asbest uit een bouwwerk wil (laten) verwijderen, moet hij daar in de meeste gevallen melding van doen bij de gemeente. Daarbij maakt het niet uit hoeveel asbest hij wil verwijderen. In het [Besluit bouwwerken leefomgeving](#) (Bbl) staat aangegeven wanneer en onder welke voorwaarden een melding gedaan moet worden. Het asbest moet in de meeste gevallen verwijderd worden door een gecertificeerd asbestverwijderingsbedrijf (zie de website van [Ascort](#) voor een overzicht van gecertificeerde asbestinventarisatie- en asbestverwijderingsbedrijven). In sommige gevallen mag een particulier de asbestverwijdering zelf uitvoeren. Ook in dat geval moet hij melding doen bij de gemeente.

In het Besluit bouwwerken leefomgeving (bouwwerk) en Asbestverwijderingsbesluit 2005 (objecten) staan verder regels voor het afbreken en uit elkaar nemen van een bouwwerk of object waarin asbest is verwerkt, het verwijderen van asbest of asbesthoudende producten uit een bouwwerk of object en het opruimen van asbest of asbesthoudende producten na een incident, bijvoorbeeld een asbestbrand. Hieronder valt ook het slopen, onderhouden, renoveren of repareren van een bouwwerk of object waarbij asbest wordt verwijderd. Onder object wordt verstaan een constructie, installatie, apparaat of transportmiddel, niet-zijnde een bouwwerk. Verder zijn in de besluiten geregeld hoe verwijderd asbest moet worden verpakt, gestickerd en verder verwijderd.

## 5.2.1 Vorbereiden voor hergebruik

Het [Productenbesluit asbest](#) verbiedt het om in Nederland asbest of asbesthoudende producten te vervaardigen, in Nederland in te voeren, voorhanden te hebben, aan een ander ter beschikking te stellen, toe te passen of te bewerken. Het opnieuw toepassen – bijvoorbeeld als isolatiemateriaal – van asbest of asbesthoudende producten is dus niet toegestaan. Hierdoor is (vorbereiden voor) hergebruik van asbest of asbesthoudende afvalstoffen niet toegestaan.

## 5.2.2 Recyclen en andere nuttige toepassing

De minimumstandaard voor het verwerken van asbest en asbesthoudend materiaal is gericht op het verwijderen van het asbest en/of vernietiging van de asbestvezels. Als dat kan op een wijze dat het overige materiaal behouden blijft voor recycling is dat beleidsmatig gewenst en op basis van de minimumstandaard toegestaan.

Als asbesthoudende afvalstoffen van asbest worden ontdaan (dat kan soms extractief of thermisch) en na reiniging is de concentratie serpentijnasbest, vermeerderd met tien maal de concentratie amfiboolasbest, beneden of gelijk aan 100 milligram per kilogram droge stof, dan is recycling toegestaan. Deze restconcentratienorm op het niveau van 100 milligram asbest per

kilogram droge stof wordt in het [Productenbesluit asbest](#) uit het oogpunt van gezondheidsbescherming als niet bezwaarlijk beschouwd.

Specifiek voor asbesthoudend schroot is de minimumstandaard 'recycling' door gebruik te maken van technieken waarbij de asbestvezels voorafgaand aan of tijdens de recycling worden vernietigd of afgescheiden voor vernietiging. Deze minimumstandaard volgt uit het feit dat er voor dit staalschroot een stortverbod geldt (zie paragraaf 5.3.4 'storten').

Handelingen van nuttige toepassing zijn gelet op het voorgaande slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Gezien de risico's voor het milieu en de volksgezondheid heeft vernietiging van asbestvezels wel de voorkeur boven storten. Als er verwerkingsvormen worden ontwikkeld die voldoen aan de vereisten tot verwijdering/vernietiging van de asbestvezels, en het resterende afval wordt nuttig toegepast of de energie-inhoud wordt benut, dan zijn deze toegestaan.

### 5.2.3 Verbranden als vorm van verwijderen

Verbranden in reguliere afvalverbrandingsinstallaties is niet toegestaan voor asbesthoudend afval.

### 5.2.4 Storten

De capaciteit van de technieken die gericht zijn op vernietiging van de asbestvezels (met behoud van overig materiaal) is onvoldoende om al het vrijkomende asbest op die wijze te verwerken. Daarom blijft de mogelijkheid voor storten van asbest of asbesthoudende afvalstoffen voor het merendeel van de asbesthoudende afvalstoffen bestaan en dus de minimumstandaard.

Het [Productenbesluit asbest](#) kent een bijzondere positie toe aan asbesthoudende afvalstoffen waarvan de concentratie serpentijnasbest, vermeerderd met tien maal de concentratie amfiboolasbest weliswaar beneden of gelijk aan 100 milligram per kilogram droge stof is, maar waar sprake is van "opzettelijk toegevoegd asbest". Die partijen zijn in het besluit niet uitgezonderd van het verbod om daar handelingen mee te verrichten. Toepassen (of reinigen gevolgd door toepassen) is niet toegestaan en dit afval moet worden gestort.

Voor asbesthoudend staalschroot geldt op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) een stortverbod (categorie 33.b van dat besluit). Alleen als om specifieke redenen recycleren niet mogelijk is, kan ontheffing op het stortverbod worden verleend. Meer informatie over de stortverboden staat in [[hoofdstuk opstellen en uitvoeren stortverboden](#)].

## 5.3 Zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) en overige zorgstoffen

Van de ZZS in onderstaande tabel is bekend<sup>1</sup> dat ze in asbest houdend afval kunnen voorkomen in concentraties boven de concentratiegrenswaarde in [[tabel 1](#)] van hoofdstuk 'ZZS en overige zorgstoffen'. Als dat het geval is, moet bij het beoordelen van de vergunbaarheid van een nuttige toepassing van de afvalstof het toetsingskader van [[hoofdstuk ZZS en overige zorgstoffen](#)] betrokken worden.

### Regels voor specifieke ZZS

Voor veel zorgstoffen gelden Europese regels. Bevat een afvalstof een stof die onder het Verdrag van Stockholm is aangemerkt als persistente organische verontreinigende stof (persistent organic pollutant, POP), dan moet de verwerking op de eerste plaats voldoen aan de [POP-verordening](#). In geval van recycleren tot materialen die op de markt worden gebracht (als niet-afvalstof), kunnen de POP-verordening, de [REACH-verordening](#) en productregelgeving beperkingen inhouden voor de aanwezigheid van een zorgstof. In de tweede kolom van onderstaande tabel is aangegeven of de betreffende ZZS is opgenomen in de POP-verordening of op de kandidaten-, restrictie- of autorisatielijst van REACH. Zie ook [[paragraaf 3.2 'wetgeving gericht op uifasieren en beperken van gebruik'](#)] van het van hoofdstuk 'ZZS en overige zorgstoffen'.

---

<sup>1</sup> Bron: SGS Intron, 2019, ZZS in afvalstoffen.

## Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers

Afvalverwerkers moeten aandacht besteden aan ZZS in de acceptatie- en verwerkingsprocedures (A&V), zie de [[Leidraad vergunningverlening](#)]. Bij het aanvragen van een vergunning maken afvalbedrijven en het bevoegd gezag per geval een afweging welke ZZS en andere zorgstoffen relevant zijn in een specifieke situatie. Onderstaand overzicht kan als startpunt worden gebruikt om een indicatie te krijgen welke ZZS aandacht vragen, maar is niet limiterend. ZZS en andere zorgstoffen kunnen al bij lage concentraties relevant zijn voor de wijze waarop afvalstoffen verwerkt kunnen of mogen worden, bijvoorbeeld doordat bij de verwerking emissies naar bodem, water of lucht optreden. Zie ook de webpagina '[aanpak van zeer zorgwekkende stoffen](#)' (IPLO) en de [ZZS-navigator](#) van het RIVM.

## Afvalstof of niet-afvalstof

ZZS en overige zorgstoffen kunnen ook relevant zijn bij het beoordelen of sprake is van een afvalstof of niet-afvalstof. Zie hiervoor het [[hoofdstuk afvalstof of niet-afvalstof](#)].

## Overzicht van relevante ZZS

Onderstaande tabel geeft een overzicht (niet-limitatief) van ZZS die boven de concentratie-grenswaarde in [[tabel 1](#)] van hoofdstuk 'ZZS en overige zorgstoffen' aanwezig kunnen zijn in asbesthoudend afval. Het betreft een momentopname van beschikbare kennis. Op enig moment kan nieuwe informatie beschikbaar komen, door nieuwe of betere metingen maar ook doordat het gebruik van zorgstoffen in grondstoffen en producten verandert.

ZZS	Regelgeving	Afvalstoffen en omschrijving
Asbestvezels	REACH-bijlage XVII (restrictie 6)	In asbest en asbesthoudend materiaal zijn per definitie asbestvezels aanwezig. Daarnaast kunnen andere ZZS aanwezig zijn. De aanwezigheid van asbest is echter leidend voor de verwerking.

## 5.4 Afvalstof of niet-afvalstof

In een circulaire economie gaan zo min mogelijk materialen verloren. Voor steeds meer residuen, gebruikte producten of afvalstoffen wordt een veilige, zinvolle en zo hoogwaardig mogelijke toepassing gezocht. Daarbij wordt steeds vaker de vraag gesteld of een materiaal een afvalstof is, of nog moet blijven. Voor het werken met afvalstoffen gelden namelijk specifieke regels en vaak is ook een specifieke vergunning vereist in verband met de veiligheid voor mens en milieu. Bovendien mag niet zomaar elk bedrijf met afvalstoffen werken en ook bij (grensoverschrijdend) transport is de status van belang.

Het begrip 'afvalstof' moet ruim worden uitgelegd. In beginsel kan elke stof of elk voorwerp een afvalstof zijn, wanneer de houder zich daarvan ontdoet, wil of moet ontdoen. Meer informatie over het zelf maken van deze beoordeling, is te vinden in [[hoofdstuk afvalstof of niet-afvalstof](#)] van het CMP en de [Handreiking afvalstof of niet-afvalstof](#).

### Altijd afval

De materialen behandeld in dit afvalplan zijn altijd afval. Echter, na verwerking kan opnieuw gekeken worden naar de afvalstatus van het materiaal. Als bijvoorbeeld na uitsorteren van eventuele monostromen de vraag afvalstof of niet-afvalstof wordt gesteld, moet daarvoor naar het betreffende keten- of afvalplan van dat materiaal gekeken worden.

## 5.5 Terugwinnen van kritieke materialen

Kritieke materialen zijn grondstoffen als metalen en mineralen die van significante economische waarde zijn en waarvoor een verlaagde leveringszekerheid bestaat omdat de EU in hoge mate afhankelijk is van niet-EU landen. In sommige afvalstoffen zitten deze kritieke materialen. Uit bepaalde afvalstoffen kunnen deze materialen worden teruggewonnen of zijn daartoe ontwikkelingen gaande. We spreken dan van 'potentieel terugwinbare kritieke materialen'.

Asbesthoudend afval bevat naar verwachting geen potentieel terugwinbare kritieke materialen. Deze afvalstof wordt in het rapport 'Terugwinpotentieel secundaire kritieke grondstoffen op basis van afvalplannen in het LAP3' (TNO, 2023) niet genoemd als kansrijke afvalstof hiervoor.

In [paragraaf 2.3.6 'kritieke materialen en hoogwaardigheid'] van hoofdstuk 'recycling van afvalstoffen' van het CMP staat meer informatie over kritieke materialen in relatie tot afvalverwerking.

## 5.6 BREF in relatie tot minimumstandaard

De minimumstandaard voldoet aan de BBT-referentiedocumenten (BREF's) die zijn opgesteld in het kader van de Richtlijn industriële emissies (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In het rapport [rapport] is het resultaat van deze toetsing weergegeven.

*Deze toets wordt uitgevoerd zodra de minimumstandaarden vaststaan. Dat is pas na het verwerken van de inspraak op het ontwerp-afvalplan.*

## 5.7 Bronvermelding

Voor dit onderdeel van het CMP zijn de volgende documenten gebruikt:

- TNO (2023). [[Terugwinpotentieel secundaire kritieke grondstoffen op basis van afvalplannen in het LAP3](#)].
- SGS Intron (2019). [ZZS in afvalstoffen – update 2019](#).

## Toekomstplannen

Het beleid en de kennis over circulaire economie is in ontwikkeling. Nieuwe beleidsintenties, wijzigingen van bestaand beleid of wijzigingen in wet- en regelgeving kunnen allemaal leiden tot aanpassingen van het CMP. Het CMP wordt daarom regelmatig geactualiseerd.

In Nederland lopen verschillende ontwikkelingen die inzetten op het verwerken van asbestcementplaten en -producten. Zodra een van deze initiatieven operationeel is bestaat de mogelijkheid dat de minimumstandaard voor asbesthoudende cementplaten en -producten wordt herzien.

Bijlage II van het Bal heeft momenteel geen specifieke afvalcategorie voor asbesthoudend staalschroot. Asbesthoudend staalschroot heeft wel een eigen minimumstandaard. Het Rijk gaat daarom onderzoeken of een afvalcategorie noodzakelijk is en moet worden toegevoegd aan de lijst met afvalcategorieën.

Meer informatie over de ontwikkeling van het CMP en hoe stakeholders daarbij worden betrokken leest u in het [hoofdstuk wat is het CMP](#).